

ALiS: standaard communicatie-protocol voor DOV

Begin dit jaar werd de ALiS-foundation in het leven geroepen. Het doel van de stichting is het realiseren, beheren en ontwikkelen van een gestandaardiseerd communicatieprotocol voor dynamische openbare verlichting.

• door Rien Kort

ALiS heeft haar oorsprong in ASTRIN, de Nederlandse brancheorganisatie voor de verkeersindustrie. “Binnen de Astrin bestaan diverse werkgroepen, waaronder één voor de kwaliteit van openbare verlichting”, vertelt stichtingsdirecteur Gertjan Eg. Aanvankelijk bestond het voornemen om de ontwikkeling ervan onder te brengen bij Astrin, maar aangezien openbare verlichting slechts één onderdeel is van de verkeersindustrie, werd het verstandiger geacht een apart orgaan op te richten. “Als brancheorganisatie is Astrin breed georiënteerd. Daarnaast willen we de klanten nauw betrekken bij de ontwikkelingen. Hiervoor hebben we een Raad van Toezicht. Binnen een branchevereniging als Astrin zou dat op deze wijze niet kunnen.”

Autonomie van de eindgebruiker

Volgens stichtingsvoorzitter Henk Walraven kwam de standaardisatie van het aansturen van openbare verlichting in 2008 voor het eerst ter sprake. Samen met andere aanbieders Henk de Hartog, Henk Hoeflake en Henk Graafmans werd de aanzet gegeven tot de realisatie van een eenduidig protocol. “Naast een drempelverlagend effect voor de markt, vergroot een dergelijk protocol de autonomie van de eindgebruiker.” Eind 2013 werd een aparte stichting opgericht. Begin dit jaar werd een eerste demonstratie gegeven. Walraven: “Al snel volgde de publicatie van een standaard en de installatie van een adviescommissie met leveranciers en vertegenwoordigers van de overheid.” De volgende stap in voorbereiding is het realiseren van de

certificeringstools. “Meer gemeenten en provincies hebben inmiddels serieuze belangstelling getoond.”

Markt op slot

Belangrijk doel van ALiS is het creëren en het vergroten van een draagvlak onder de leveranciers van DOV-systemen. Elke leverancier heeft zo zijn eigen specifieke protocollen, installatietools en gebruikersinstellingen om installaties te beheren. Eg: “In de praktijk willen afnemers wel eens wisselen van aanbieder. Dat betekent dat er een nieuw managementsysteem moet worden aangeschaft of aangepast en dat er moet worden gewerkt met een nieuw protocol. Vanuit het klantperspectief is dit niet wenselijk.” Om deze rompslomp te voorkomen, kiezen vele afnemers ervoor om deze beslissing uit en zelfs af te stellen. “Het onwenselijke gevolg is dat de markt op slot raakt.”

Gemeenschappelijke deler

Het ontstaan van het ALiS-protocol heeft een lang proces gekend, aldus Walraven: “Veel tijd zat in de onderlinge afstemming van de belangen van deelnemende leveranciers. Aan de ene kant zochten we naar de grootste gemeenschappelijke deler, aan de andere kant moet worden voorkomen dat er partijen uitgesloten raken. Afnemers moet een overzichtelijke tool worden geboden, terwijl de leveranciers vooral baat hebben bij een standaard die toepasbaar is voor alle bestaande, individuele systemen. Uiteindelijk willen we naar een centraal besturingssysteem

voor fabricaten van diverse makelij en afkomst, zonder dat daar een grootschalige investering voor nodig is.” De huidige functionaliteiten stellen de eindgebruikers in staat om de openbare verlichting aan te sturen en uit te lezen. “Onderliggende technologieën, zoals storingsoplossingen en rtf op protocolniveau, hopen we in een later stadium te kunnen implementeren.

Ruime keuzevrijheid

Op de Dag van Verkeer en Mobiliteit verwacht ALiS de eerste certificeringen te kunnen vergeven. Tijdens de Dag van de Openbare Ruimte op 9 oktober werd er al een intentie-overeenkomst ondertekend door ALiS en IGOV. Eg: “Er is langdurig overleg geweest met klanten, onder meer met het IGOV. De ondertekening is een belangrijke, symbolische stap en een wenselijke ontwikkeling voor alle betrokkenen.” Walraven verwacht dat er tegen het einde van 2014 in minstens 80% van de bestekken sprake zal zijn van het ALiS-protocol.

Compatibel

Peter Kommers, vakgroepbeheerder Verkeersregelinstanties en Openbare Verlichting bij de gemeente Utrecht, heeft namens het IGOV zitting genomen in de Raad van Toezicht van ALiS. Kommers was eerder betrokken bij de totstandkoming van IVERA, een datacommunicatiestandaard voor het centraal aansturen en monitoren van verkeersregelinstanties. “Ivera heeft in grote lijnen model gestaan voor het ALiS-protocol.” Volgens hem is het nieuwe protocol klaar voor gebruik. “Als toezichthouder zien we erop toe dat het volledig compatibel is voor elke fabrikant en vlekkeloos kan worden geïmplementeerd.”

Minder vertrouwen en overzicht

Het belangrijkste criterium voor een standaard protocol was het uitwisselbare karakter. “Voor wegbeheerders is het frustrerend dat er voor de hardware langs de straat compleet nieuwe software en apparatuur moet worden aangeschaft. Het reguleren van openbare verlichting met een gevarieerd en decentraal functionerende module geeft bovendien minder vertrouwen en biedt minder overzicht.” De gemeente Utrecht maakt zelf nog geen gebruik van een bovenliggend OVL-managementsysteem. Met de komst van het ALiS-protocol komt er volgens Kommers wellicht een systeem beschikbaar waarmee alle outdoor lamp controllers kunnen worden aangestuurd. Met de realisatie

hoopt hij dat alle leveranciers zich zullen conformeren aan deze standaard. “Binnen dit bovenliggende systeem kunnen ze nog steeds hun eigen producten aanbieden. Vragen over de exacte aansluiting behoren tot de verleden tijd. Dat is dankzij het standaard karakter van het protocol al geregeld.”

Testtraject

Eind 2014 gaat in Rotterdam de eerste proef van start met het gestandaardiseerde ALiS-protocol. Als testtraject is het Havenspoorpad aangewezen, een 5,5 km lang fietspad met 180 lichtmasten. Zeven leveranciers van telemanagementsystemen hebben tot dusver hun medewerking toegezegd. De dynamische verlichting langs het fietspad moet in december via het ALiS-protocol worden aangestuurd. In eerste instantie wordt het project gemonitord met één onafhankelijk beheersysteem. De tweede projectfase start medio januari 2015. Tijdens dat traject krijgen ook andere leveranciers van OVL-beheersystemen de gelegenheid om hun systemen te testen. “Zaken die we tijdens het traject willen onderzoeken, zijn de werking van het ALiS-protocol met de verschillende systemen, de eventuele kwaliteitsverschillen tussen de leveranciers, de betrouwbaarheid van de deelnemende systemen en de kwaliteit en kwantiteit van de logdata”, vertelt ingenieur Peter Wijnands van de gemeente Rotterdam.

Financiering

Dankzij het ALiS-protocol krijgen meer leveranciers de mogelijkheid om hun producten aan te bieden bij gemeenten. Dat leidt tevens tot een scherpere concurrentiewerking, is de verwachting. Het project Havenspoorpad heeft een open en transparant karakter. “Mochten er tijdens de pilot verbeteringen noodzakelijk zijn, dan kunnen die eenvoudig worden uitgevoerd. De ALiS-foundation berekent een gering bedrag voor elk lichtpunt waarop het ALiS-protocol wordt toegepast. Hiervoor moet de leverancier zijn aangemeld bij de foundation. Het IGOV heeft een intentie-overeenkomst getekend met de ALiS-foundation. “Hierin is de intentie vastgelegd dat alle gemeenten die bij het IGOV zijn aangesloten alleen in zee gaan met bedrijven die zijn aangemeld bij de ALiS-foundation. Op deze wijze wordt de ALiS-foundation in stand gehouden en kunnen verdere ontwikkelingen van het protocol worden gefinancierd.”

www.igov.nl

IGOV Kort

- Het Kenniscafé Netbeheer en OVL in samenwerking met netbeheerder Stedin vindt plaats op 3 november in Utrecht en 6 november in Dordrecht.
- Het IGOV Innovatie Platform werkt aan een verbetering van de communicatie en efficiency in het proces van storingsherstel aan OVL op het net van de netbeheerder. Geïnteresseerden kunnen zich bij IGOV aanmelden voor deelname.
- Het IGOV en IGOV Innovatie Platform organiseert aansluitend op het symposium Licht & Ecologie op 13 november een reis naar het lichtfestival GLOW in Eindhoven. Voor meer informatie zie: <http://www.lichtenecologie.nl/>
- Het onderzoek van Rijkswaterstaat naar een waarderingmethode om de mentale belasting van de chauffeur objectief te kunnen vaststellen en zo een oordeel te kunnen geven over de verkeersveiligheid in bepaalde situaties, Perceptie 3.0, heeft met financiering vanuit het IGOV een website online geplaatst. Voor meer informatie en aanmelding als partner: <http://www.perceptieonderzoek.nl/>